

Prenumerationspris

 $\frac{1}{1}$ år Kr. 3:—
 $\frac{1}{2}$ " " 1 50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.

Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.

UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utlandet:

 $\frac{1}{1}$ år Kr. 4:—
 $\frac{1}{2}$ " " 2:—

Tullunion med Sverige.

I samband med de pågående underhandlingarna om tullunion med vårt södra gränmland Lettland har vårt ekonomiska läge diskuterats i pressen mer ingående än vanligt.

Att vårt lilla statsområde som handelspolitisk enhet betraktad vidlades av många brister, inser man numera på flera än ett håll, och önskvärdheten av en fastare orientering, än ett vanligt handelsfördrag innebär, synes vinna allt större terräng. Men naturligtvis bör ett dylikt handelspolitiskt samarbete med en annan stat medföra så stor uppenbar nytta för oss, att alla rubbningar i samfundslivets lugna gång, åstadkomma genom de eftergifter, som i ett dylikt fall från vår sida äro oundgängliga, fullt uppvägas.

Då det visat sig svårt att uppnå antag ligavillkor med Lettland, har man i en del estniska tidningar velat utpeka Finland som lämpligare kontrahent i det ekonomiska giftermålet. Vi tro, att man åt detta håll skall stöta på lika stora om icke större svårigheter som i underhandlingarna med Lettland. Vårt nordliga gränmland påminner alltför mycket om vårt eget i social byggnad för att vi skola kunna undgå att i finländarnas ögon framstå som arga konkurrenter. Känd är ju de finländska jordbrukarnas kampanj för att få det bestående handelsfördraget upphävt och ersatt med ett nytt, genom vilket våra jordbruksprodukter genom höga tullskrankor skulle utestängas från marknaden norr om viken. En

annan omständighet böra vi komma i håg i detta sammanhang. Ett ekonomiskt samgående av den art, här är fråga om, skapar även en viss grad av politiskt intressegemenskap, som inte saknar sina poänger. Visserligen hava vi många politiska beröringspunkten med Finland — bägge två stå vi med ansiktet vänt mot öster och hälen på en spirande inhemsk bolschevism — men den skatt vi äga i fredlig pacifism, har i Finland ersatts med en stormande chauvinism, som kan medföra oberäkneliga faror även för oss. Detta är bly i den negativa vågskålen.

Men även västerut böra utsikter erbjuda sig för ett intimare ekonomiskt samarbete. Den dokumenterade vänskapen mellan svenskar och ester — två folk, som ingenting ha att frukta av varandra, men mycket vinna genom kulturell växelverkan — borde kunna utgöra en fast plattform för ett intimt ekonomiskt vapenbrödrskap. Att den reella grunden här är tillfinnandes, kan man övertyga sig om genom en flyktig blick på de båda ländernas handelsbalanser. Sverige — ett industri- och sjöfartsland i starkt uppsving, Estland — en agrarstat med utomordentliga utvecklingsmöjligheter; Sverige — Europas kapitalist, vi — i torftiga ekonomiska omständigheter men med en arbetsam och duglig befolkning, kan man tänka bättre komplement? Vårt jordbruk, och kanske i ännu högre grad, vårt fiske skulle gå en blomstring tillmötes genom gyllene exportmöjligheter på Stockholm och bilig kredit, och våra brännskiffer oljor och vår fosfat kunde erhålla

en ypperlig marknad västanhavs. För varje naturkraft, som slumrar inom våra landamären skulle det stå en väckande kapitalkraft till buds, och det är ingalunda utslutet, att framtidslandet i väster kunde uppsuga en del av vårt befolkningsöverskott, som nu trycker på levnadstandaren. Samfällid och odisputabel nytta skulle de båda staterna skörda genom vidgade ekonomiska gränser, något som i denna koncentrationsens tid icke kan skattas nog högt.

Vid värderingen av detta program skola vi komma i håg, att vi inte på något sätt löpa fara att förlora vår politiska integritet, ty Sverige är förvisso det fredligaste riket i världen, utan den minsta skymt av chauvinistiska tendenser.

Däremot hava vi oändligt mycket att vinna på att äga de skandinaviska staternas moraliska ryggstöd och att räknas till dessa högt kultiverade länders syskonring. Huruvida det moraliska stödet skall kunna undergå en materialisering, blir ett av framtidens problem.

Det kan, säkerligen icke utan skäl, invändas, att vår granne västanhavs, i känslan av att vara sig själv nog, icke skall känna sig tilltalad av ett ekonomiskt samgående med sitt gamla rikland. Och Rysslands skugga botten Peipus ter sig nog femdubblad i ett så fredligt land som Sverige. Men å andra sidan saknar projektet icke heller ur svensk synpunkt lockande vyer. Här har vår gryende statskonst ett stort och tacksamt arbetsfält.

Dr.

Filosofiekandidatexamen

inom historisk-filologiska sektionen vid universitet i Helsingfors har avlagts av herr Matts Dreijer. Herr Dreijer, som tidigare avlagt fullständig avgångsexamen vid Svenska Handelshögskolan i Helsingfors, är född på Runö.

Ormsö.

Gustav II Adolfs-dagen firades även detta år med en anslående festlighet i församlingssalen å öns prästgård. Festlokalen var vackert dekorerad i de svenska och estländska färgerna. Huvudnumret i samkvämet utgjordes av kyrkoherde Nilssons föredrag om Gustaf Adolfs personlighet och livsgärning till fromma för svenskheten och den evangeliska tron.

Dessutom talade lärarinnan M. Hollingers om Martin Luther samt deklamerade. Bland andra medverkande må nämnas lär. T. Gärdström och Joh. Gärdström.

Festlokalen var fylld till trängsel och en del personer måste stanna i rummet utanför. Väg-laget var utuselt och kvällen mörk, så att det var ingen lätt sak att komma till samman. Att så många ändå infunnit sig, bevisar att svenskhetens firande kommit att bli ett livsbehov härute.

Festdeltagare.

En bok för Estlands svenskar

kan man med skäl kalla pastor Wilh. Sarwes „Bland Rysslands Folk“, del III, vilken avhandlar Gammalsvenskby och förhållandena där samt bybornas flyttning till Sverige. Bland höstens „bokflod“ intager den en mera bemärkt plats. Som exempel härpå kan jag nämna, att fast boken utkom i slutet av sept. är första upplagen redan slutsåld och andra under tryckning.

I boken lämnas först en historik över byns tillkomst och tidigare utveckling, varefter förf. övergår att berätta om sin resa till Gammalsvenskby med nödhjälpen vid hungersnöden 1922. Så följer en del reflektioner och erfarenheter, grundade på besök dels i Ryssland dels i Lettland åren närmast efter kriget, samt slutligen om folkets flyttning hem till „Svensklandet“.

Hr. Sarwe är en kännare på området. Lugnt och sakligt, men på samma gång fängslande och gripande skriver han om förhål-

landena. Boken är intressant, ja, det är för litet sagt, den är spännande och bör läsas av envar, som vill lära känna de senaste händelserna i Gammalsvenskby, och därför i synnerhet borde intressera Estlands svenskar, ty „dagösvenskarnas“ öde är ju nära förknippat med hela den svenska stammen här ute. Boken är tryckt på gott papper, bildmaterialet är utmärkt, detta gäller i synnerhet „Svenskbykrönika i bild“, en avdelning på 26 helsidesbilder, äkta fotografier, i slutet av boken. „Bland Rysslands Folk“ del III bör icke saknas i något Estlands-svensktbibliotek, jag hade så när sagt hem, men så långt vågar jag ej hoppas, men det skulle förvisso räknas som en brist, om något bibliotek ej ägde boken bland sina övriga bokskatter. Priset är överkomligt: Häftad kostar del III kronor 5:—; inbunden i klotband kr. 6:50 och i halvfranskt band 8:—. Förlaget är Svenska Missons-förbundet Förlag, S t o c k h o l m C.

Gott vore, om hela hr. Sarwes verk „Bland Ryssland Folk“ kunde anskaffas (Priserna för del I äro resp. kr. 5:50; 7:—; och 8:50 samt för del II:6:—; 7:50 och 9:— kronor i samma band som del III). Men som sagt, inget bibliotek bör försumma att skaffa sig detta ypperliga verk, minst av alla bör del III saknas. Rekvisitioner kunna sändas direkt till förlaget eller ock till undertecknad, som med största nöje skall stå till tjänst med anskaffande av önskat antal ex. i önskat band. Min adress är: Bergsby, Rikull.

Förstående polarforskning av stora mått. På den internationella meteorologkongressen sistlidna sommar i Köpenhamn diskuterades programmet för polarforskning under åren 1932—1933. Den danske presidenten föt programutskottet La Cour har meddelat en del detaljer om huru arbetet skall fördelas. Danmark anlägger tre stationer på västra Grönland. Sverige skall likaså arbeta på Grönland, men platsen är ännu icke bestämd. Vidare skola i forskningarna deltaga Holland och Frankrike, vilka redan träffat förberedelser för utrustning av ett expeditionsfartyg. Tyskland får sig anvisat Ivgitut och amerikanerna ha anlagt två stationer på andra platser i Grönland. Australien och

New Zealand arbeta tillsammans med amerikanerna och upprätta en del stationer vid den magnetiska sydpolen för att söka uppnå förbindelse med kollegerna i det arktiska området. Stationer äro vidare planerade vid Spetsbergen, där norrmännen torde komma att arbeta. Vetenskapliga expeditioner skola övervintra på Grönland.

Den ryske uppfinnaren Molt-schanow har konstruerat en ny ballong, avsedd för radiofotografering. Ballongen sändes upp på 20 kilometers höjd, där det sedan på mekanisk väg tages fotografier, som äro synliga nere på marken. Instrumenten, som man tillmäter stor betydelse, ha praktiskt prövats av den tyske professorn Hergesel. Varje land bidrar gonom sin regering med de penningmedel, som äro nödvändiga för expeditionerna.

Tänk på sjömännen!

Julen nalkas och må vi därför tänka på dessa våra söner, bröder och familjemedlemmar, som hava att fira denna glädjens och fridens högtid fjärran från hemmet, ofta i främmande land.

Må vi hjälpas åt att bereda julglädje åt dem!

Som lämpliga gåvor anhålles tacksamt om stickade ylle-saker: halsdukar, strumpor, vantar, o. s. v. Gåvorna, som lämpligast kunde förses med en hälsning från givaren, ett bibelspråk, o. dyl., mottagas tacksamt till d. 10 december av kyrkoherde Nilsson, Vormsö, prost-en Tannebaum, Nuckö, och missionspastor Rydén, Rickholz, Nuckö, för vidare befodran till Sjömanshemmet i Reval. I Reval mottagas gåvorna å Sjömanshemmet.

Å Estländska sjömansmissionens vägnar:

H. Pöhl,

Föreståndare

Den gångna veckan.

Från Sofia meddelas: Senaste lördag överfölls ett järnvägs-tåg av rövare vid den enskilt i bergen liggande stationen Boit-schevitschi. Tågpersonalen jämte 120 passagerare tvungos av röv-arna att lämna tåget och inne-stängdes i stationen, varvid de frånrövades alla sina tillhörighe-ter. Alla, som gjorde motstånd,

slogos ihjäl av rövorna, vilka efter förrättat värv flydde till bergen. Myndigheterna underrättades först några timmar senare; då voro rövorna redan i säkerhet med sitt byte. Efter som övofallet skedde nära Serbiens gräns, antar man, att rövorna kommit från Serbien.

Förbudslagen i Finland ändras? Hovrättsrådet Nordgren har tillkännagivit att han under loppet av denna vecka kommer i högsta domstolen att framlägga offentligt förslag till ändring av förbudslagen.

Enligt meddelande från Nizza till „Daily Telegraph“ har Mussolini för omkring en månad i värheten av Ostia igen varit utsatt för attentat. Flere skott hade avlossats mot honom utan att något träffat. Alldenstund italienska pressen är strängeligen förbjuden att meddela sådant, har man nu först genom resande fått erfaras det.

Söndagen d. 10 d:s firade skyddskåren sitt femårsjubileum med högtidlig festgudstjänst i Karlskyrkan härstades samt på eftermiddagen samvaro i skyddskårens eget nya hus, varvid flera tal höllos, i vilka skyddskårens uppgift klalades.

Den 1 december firar Estlands universitet sitt 10-årsjubileum. Programmet inledes med fackeltåg på kvällen den 30 dennes, varpå den egentliga festen vidtager dagen därpå kl. 11 f. m. i universitetets aula. Senare på dagen ger universitet stor middag. Till festen ha inbjudningar utlördats till universiteten i Riga, Helsingfors och Åbo.

Järnvägsolyckor i Tyskland. På söndagen inträffade två svåra järnvägsolyckor i Tyskland, som kostade 8 personer livet.

Strax utanför Dessau urspårade de nio första vagnarna i persontåget Magdeburg — Leipzig, varvid eldaren och tre passagerare dödades. 6 personer skadades mycket svårt. Lokomotivet och två vagnar krossades. En timme efter olyckan påträffades lokföraren hängande död i en av godsvagnarna. Han hade begått självmord. Orsaken till olyckan påstås ha varit att lokföraren bromsade alltför kraftigt.

Den andra olyckan tilldrog sig utanför Altona järnvägsstation. En grupp arbetare voro sysselsatta med reparationsarbeten på

järnvägslinjen och blevo påkörda av ett växlande lokomotiv. 2 arbetare dödades genast, 2 avled senare på sjukhus.

Två smuggelfartyg uppbringade av ryssarna. Tvenne utländska fartyg Isabella och Stick, vilka bedrivit smuggling av sprit och andra alkoholvaror inom Sovjets territorialgräns i Finska viken, ha uppbringats och införts till Perersburgs hamn. Rättegångsförfarande kommer att inledas mot dem. Fartygen komma att anklagas för överträdelse av den internationella konventionen angående bekämpande av alkoholsmuggling.

Världens största undervattensbåt. Fransmännen ha i dagarna avslutat arbetet på världens största undervattensbåt. Arbetet därpå begynte redan 1926. I början tänkte man bygga två likadana, men det visade sig under arbetets gång, att det skulle kosta för mycket och därför byggde man endast en.

För att få en föreställning om detta vidunder måste man ta i beräkning, att besättningen på en vanlig undervattensbåt består av 20—30 man, medan den i frågavarande båtens besättning består av 150 man. Fartygets dimensioner äro: längd 150 m. bredd 30 m. och det kan utan fara gå ned till 40 meters djup. Undervattensbåten kan stanna så lång tid under vattnet att den hinner tillryggelägga 20.000 km., således en sträcka lika lång som halva ekvatorn. Huru mycket detta vidunder har kostat, vet man ej ännu med säkerhet, men man artar omkr. 1 miljon pund.

Världsrekord vid de svenska skeppsvarven?

I Journal of Commerce för den 31 oktober förekommer, omtalar G. H. T., en artikel om verksamheten vid de svenska skeppsvarven. Tidningen konstaterar att enbart vid Götaverken, Eriksberg och Kockum f. n. äru 455,000 ton d. w. under byggnad.

Götaverken hålla antagligen världsrekordet i fråga om nya order, skriver tidningen, som framhåller att verkstaden har kontrakt för 28 st. nybyggnader om tillsammans 265,000 ton d. w. Verkstadens kapacitet har nu ökat till den grad, heter det vidare, att man detta år kommer

att leverera i medeltal ett stort fartyg i månaden.

I en annan artikel redogöres i samma tidning för det arbete, som utförts vid Lindholmens verkstad i Göteborg beträffande dels tillverkning av nya Lentzmaskiner och dels s. k. lentzifiering av äldre tripleångmaskiner. Tidningen redogör för de verkligt utomordentliga resultat, som uppnåtts i fråga om bränsleekonomi genom Lindholmens system och påpekar, att verkstaden är så säker på det goda resultatet av sina maskinläggningar, att man kunnat uppgöra kontrakt på basis av regeln: No cure no pay. Till slut meddelas att såväl Deutsche Werft som Wiltonsin i Rotterdam förvärvat licens till maskinmodernisering enligt Lindholmens system.

Småplock.

Napoleon Bonapartes andra gemål Marie Louise behärskade inte alldeles fritt franska språket, när hon kom till Paris.

En dag fick Napoleon ett brev av Maria Louises far. Brevet var skrivet på så dålig franska, att Napoleon inte kunde begripa allting som stod att läsa däri. Napoleon sade då till sin gemål, att hennes far skulle vara en ganache (dumhuvud). Kejsarinnan, som icke förstod, vad Napoleon menade, frågade senare ett hovråd, vad ganache hade att betyda. Den hade hört kejsarens uttryck och råkade nu i största förlägenhet och mumlade någonting om snille, stor andlig, begåvning, vältalighet o. s. v.

Några dagar senare ledde kejsarinnan ett sammanträde, där en hovfunktionär uppträdde med ett utomordentligt sirligt, innehållsrikt och tankedigert tal.

Kejsarinnan var lycklig att äga ett utmärkt ord, när hon skulle tacka talaren och sade därvid rörd: „Ni har räddat situationen. Ni är vårt orakel ni är den störste ganache i hela kejsardömet“ o. s. v. Alla vrålade av skratt, ty att skratta naturligt var icke tänkbart i en sådan situation. Naturligtvis förklarade kejsaren senare för henne, vad som var anledningen till det våldsamma humöret.

Sex historiker och tolv marskalkar. Den berömde franske historikern Montesquieu hade skrivit ett historiskt arbete, för vilket han skulle erhålla 5000 francs.

En general, som skulle granska arbetet, kallade författaren till sig och uppgav, att han önskade få några ändringar tillstånd. Historikern varade därpå: „I Frankrike finnas tolv marskalkar, ni hör icke till dem. I världen finnas endast sex större historiker, en av dessa är jag. Nu förstår Ni själv, att

STADSHOTELLET, HEDEMORA
Rekommenderas! Modernt Hotell & Restaurang.
Fullständiga rättigheter. Tel. Namnanrop.

„Besök Borås“

F I S K A R E !

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLET

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon

JÖNKÖPINGS PAPPINDUSTRI

Postadress: Hovslätt. Telefon 11.

KARTONGFABRIK. TRYCKERI.

Tillverkar alla slags Askar, Kapslar, Creton-kartonger, Syskrin och Guldmedessaker m. m. Bandrullar och hylsor för Spinnerier och Bandfabriker. Pressade artiklar: Burkar för tekniska preparat m. m. Utför tryck i Bok-, Guld- och Färgfolier.

**Mc CORMICK-DEERING
INTERNATIONAL**

LANTBRUKSMASKINER

I BRUKET BÄST - I LÄNGDEN BILLIGAST
BEGÄR KATALOGER!

AKTIEBOLAGET

INTERNATIONAL HARVESTER Co.
NORRKÖPING - MALMÖ

RESTAURANT D A M B E R G
MÅTSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMEN-

DERAS

Beställningar av bord N. 129 11. N. 62 85.

De Förenade Spetstabrikernas Försäljningslokal
Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Speciallatfär för Spetsar och Broderier. — Rikt ut-
sät av Västnaspetsar, Motiv och Kragar. Be-
ställningar på linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Den Gyllene Feden

Vid Järntorget, Stockholm

Riks 80 29.

avståndet från Er bostad till
mitt hus inte är så långt som
tvärtom.“

Kyrkliga meddelanden.

Högmässa med nattvardsgång
på St. Rågo sönd. d. 17 nov.

Gudstjänsten i S:t Mikaelsskyr-
kan är inställd.

Lördagen den 7 december kl. 7 e. m
anordnar S.O.V: s ungdomsavdelning

„Enighet“

aftonsamkväm

med julbasar, sång, musik tablåer m.
m. i K. F. U. K lokal, Bredgatan 5.

Om livligt deltagande beder

Festkommittén.

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och
komfortablaste hotell.

Fullständiga toilettrum med bad till
varje rum och dubletter.

Förstklassig Restaurant.

Moderata priser.

Dans måndag och fredag.

Jönköpings stads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskonto
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

STADSHOTELLET

MOTALA

rekommenderas. 1:sta klass restaurant
och festväning. Bekväma och trevliga
resanderum. Telefon: Namnanrop. (17/8)

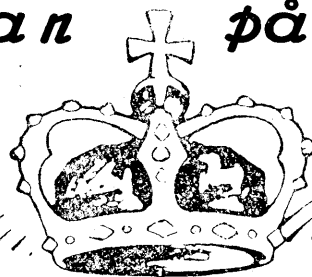
Tillbringa Eder semester i

Darlane och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om storslagen natur
och intressanta platser räknas bland Sveriges
främsta.

Bekvämsäte förbindelser
med Bergslagsbanan.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent
runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige
genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl
tempererade maldrycker.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel-
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middagar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

SHELL

**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

CÄRL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS.

Reserverad annonsplats

Aktiebolaget Åbolands Bank, ÅBO.
Filiaer i: HFLSINGFORS, EKENÄS, KIMITO,
MAREHAMN, NYSTAD, PARGAS och SALO.
HÖGSTA DEPOSITIONSRÄNTA 7 HALV PROC.